

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 711/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Szöllössym, Mlynská 28, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/146/2022 z 31. augusta 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ sa žalobou podanou proti žalovanej poisťovni domáhal zaplatenia bolestného 730 eur s príslušenstvom, straty na zárobku počas práceneschopnosti 239,61 eur s príslušenstvom, vecnej škody vrátane znalečného 5 666,25 eur, nákladov za naloženie a vyloženie, za odťah a parkovné poškodeného vozidla 178,30 eur s príslušenstvom a náhrady trov konania.

3. Po podaní žaloby a vyjadrení žalovanej vzal sťažovateľ 19. marca 2019 žalobu späť v časti požadovaného zaplatenia 3 828,25 eur. Predmetom konania tak zostala suma 2 683,91 eur s príslušenstvom. Túto sumu s príslušenstvom Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom zo 17. mája 2022 uložil žalovanej zaplatiť sťažovateľovi. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že ho v rozsahu 22 % priznal žalovanej proti sťažovateľovi. Výrok o náhrade

trov založil na konštatovaní procesného zavinenia zastavenia konania v späťvzatej časti a na pomeriavaní miery úspechu a neúspechu sťažovateľa, resp. žalovanej.

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu vo výroku o nároku na náhradu trov konania odvolanie, v ktorom namietal, že o 22 % úspechu žalovanej možno uvažovať len do čiastočného späťvzatia žaloby. Od tohto momentu už bol úspešný sťažovateľ, a to v rozsahu 79,78 %.

5. Krajský súd napadnutým uznesením rozsudok okresného súdu vo výroku o nároku na náhradu trov potvrdil. Stotožnil sa so závermi okresného súdu a zdôraznil, že sťažovateľ v odvolaní nenamietal, že mu okresný súd pričítal procesné zavinenie za čiastočné zastavenie konania. Jedinou námietkou sťažovateľa bola požiadavka, aby došlo k rozdeleniu nároku na náhradu trov konania do čiastočného späťvzatia a po čiastočnom späťvzatí žaloby. K tomu krajský súd odkázal na právny názor ústavného súdu v rozhodnutí č. k. III. ÚS 439/2018-10 z 28. novembra 2018. Súčasne odmietol aplikovať na sťažovateľovu vec právny názor ústavného súdu vyjadrený v rozhodnutí č. k. I. ÚS 453/2019 z 19. novembra 2019, keďže tento bol k požiadavke rozdeliť nárok na náhradu trov konania ústretový len v závislosti od inštančnej fázy civilného sporového konania, čo ho od sťažovateľovej veci odlišovalo.

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti znovu presadzuje svoj právny názor o potrebe rozdelenia nároku na náhradu trov konania k okamihu čiastočného späťvzatia žaloby. Nemožno totiž považovať za spravodlivé, aby po tom, čo sa sťažovateľ takmer v priebehu celého konania dôvodne domáhal prevažnej časti nárokov, ktorá bola aktuálne predmetom konania, bol v konečnom dôsledku označený za neúspešnú stranu v konaní. Opätovne odkazuje na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 453/2019 z 19. novembra 2019. Ústavný súd v ňom síce výslovne hovorí o prvoinštančnom, odvolacom či dovolacom konaní, avšak predmet konania sa môže zmeniť aj počas konania na súde tej istej inštančie, čo má vplyv na samotný predmet posudzovania zo strany súdu a aj na samotné hodnotenie úspešnosti procesného postoja strán k predmetu sporu počas konania. Preto by sa obdobným spôsobom malo postupovať aj v prípade zmeny predmetu konania počas konania na tej istej inštančii. Inak by možnosť čiastočného späťvzatia žaloby zo strany žalobcu nemala žiadny význam a žalobca by nebol nútený a motivovaný v každom štádiu civilného sporového konania starostlivo dbať na to, čo je predmetom konania.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Európsky súd pre ľudské práva vo veci Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

8. Na druhej strane ústavný súd vyslovil, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov. V tom sú vyjadrené atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, I. ÚS 119/2012, III. ÚS 151/2013 a pod.).

9. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia v spojení s dôvodmi prvoinštančného rozsudku okresného súdu vyplýva, že krajský súd pri rozhodovaní o trovách konania najskôr aplikoval zásadu úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku). Úspech vo veci zistil porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. Vo všeobecnosti platí, že žalobca má plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t. j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Ak však strana sporu nemá plný úspech vo veci, vždy má úspech čiastočný, t. j. obe strany sporu (žalobca aj žalovaný) sú sčasti úspešné a sčasti neúspešné. Tak to bolo aj vo veci sťažovateľa. Účinná právna úprava v takom prípade konajúcemu súdu nariaďuje buď pomerné rozdelenie náhrady trov konania alebo vyslovenie, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

10. Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa prikláňa k právnemu názoru vyslovenému v uznesení č. k. III. ÚS 439/2018-10 z 28. novembra 2018. Dôvodom je podstatná zhodná črta oboch civilných sporových konaní. Vo veci sp. zn. III. ÚS 439/2018 bola sťažovateľom podaná žaloba, hoci si v momente jej podávania musel byť vedomý rizika námietky premlčania zo strany žalovaného. K jej uplatneniu aj došlo a reakciou sťažovateľa bolo čiastočné späťvzatie žaloby. V aktuálnej veci z rekapitulácie vyjadrenia žalovanej poisťovne obsiahnutej v napadnutom uznesení krajského súdu vyplýva, že rozsah čiastočného späťvzatia žaloby zodpovedá rozdielu sumy vecnej škody vyčíslenej v súkromnom znaleckom posudku predloženom sťažovateľom. Posudok určil náklady na opravu motorového vozidla sumou 5 536 eur, avšak hodnotu vozidla pred poškodením odhadol na 1 708 eur. Sťažovateľ si potom napriek tomu, že vecná škoda nemohla presiahnuť 1 708 eur, v žalobe uplatnil náhradu škody v tejto položke v sume 5 536 eur. Následne sťažovateľ na vyjadrenie žalovanej poisťovne k žalobe zareagoval čiastočným späťvzatím, čím potvrdil opodstatnenosť jej obrany. Aj v aktuálnej veci si teda v okamihu podania žaloby sťažovateľ mohol byť vedomý rizika opodstatnenej obrany žalovanej, no napriek tomu náhradu vecnej škody žaloval v sume 5 536 eur. Konečné zhodnotenie pomeru úspechu a neúspechu sťažovateľa potom nevyvoláva ústavnoprávne otázky, keďže vo väčšej časti žalobu vzal späť počas konania.

11. Ústavný súd neprijíma sťažovateľovu argumentáciu, podľa ktorej žalobca do budúcnosti nebude nútený počas konania meniť rozsah žaloby, ak čiastočné späťvzatie žaloby nebude predstavovať časový medzník pre odlišné posudzovanie miery úspechu a neúspechu sporových strán. Sťažovateľ totiž opomína zodpovednosť žalobcu za správne určenie rozsahu žalovanej sumy už pri podaní žaloby, ako aj rôznosť dôvodov vedúcich k čiastočnému späťvzatiu žaloby reflektovanú pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania v § 256 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku.

12. Z uvedených dôvodov ústavný súd nevyhodnotil dôvody ústavnej sťažnosti po vykonanom prieskume napadnutého uznesenia ako signalizujúce arbitrárnosť či inú ústavnú neudržateľnosť relevantnú z pohľadu sťažovateľovho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2022

Peter Straka
predseda senátu